

[Finansministeren.]

har betydet, at den totale eksport ikke har kunnet udvides tilstrækkelig hurtigt til at tilvejebringe valutarisk grundlag for den fornødne økonomiske ekspansion. Samtidig er behovet for økonomisk ekspansion voksende, idet der skal skabes grundlag for udvidelse af produktionen i byerhvervene med henblik på at tilvejebringe et bredere grundlag for valutaandtjeningen og beskæftigelsesmuligheder for den voksende befolkning. Resultatet af den utilstrækkelige valutatilgang har gentagne gange været, at ændringerne i den økonomiske politik med henblik på imødegåelse af valutakriser har måttet være så kraftige, at investeringerne er blevet hæmmet heraf.

De senere års erfaringer viser således, at det er uhyre vanskeligt at forcere omstillingen af det danske erhvervsliv så stærkt frem, som stagnationen af landbrugseksporten tilsiger. Hovedvanskeligheden består i, at omstillingen mod større industriproduktion og industrieksport, herunder produktion og eksport af yderligere forædlede levnedsmidler fremstillet på basis af landbrugsprodukter, er valutakrævende. Denne vanskelighed forstærkes yderligere gennem det øgede behov for mekanisering i landbruget. Den tiltagende industrialisering vil under alle omstændigheder tage lang tid, men vanskelighederne vil i betydeligt omfang kunne formindskes, såfremt det i en overgangsperiode er muligt at tilvejebringe udenlandsk finansiering af en del af investeringerne.

Det store importbehov i de første genopbygningsår efter krigen dækkedes bl. a. ved optagelse af lån i Den internationale Bank og i den amerikanske Export-Import Bank, ved modtagelse af Marshallhjælp og ved stiftelse af handelsgæld til vesteuropæiske lande. Siden 1950 har Danmark, bortset fra et Marshalllån på 16 mill. kr. i 1952, ikke optaget lån i udlandet. Der er tværtimod i de senere år foretaget en betydelig gældsafvikling. Statens samlede langfristede udenlandske gæld udgjorde pr. 30. november d. å. knap 1 000 mill. kr. mod knap 2 000 mill. kr. ved udgangen af finansåret 1951-52. Der er altså tale om en halvering. I samme periode fandt også meget betydelige afdrag sted på anden offentlig langfristet gæld til udlandet.

I juni 1957 trak vi 34 mill. dollars på Valutafonden, hvoraf ca. 25 mill. dollars allerede er tilbagebetalt. Kort efter nytår vil der formentlig ske en yderligere betaling til Valutafonden på 17 mill. dollars.

Det er vanskeligt at bedømme størrelsen af et lands udenlandske gæld i forhold til andre landes, men der er ingen tvivl om, at vor udenlandske gæld må betragtes som relativt beskeden. Dette synspunkt er bl. a. blevet fremhævet gentagne gange i OEECs årsrapporter.

Det er på denne dobbelte baggrund — relativt beskeden udenlandsk gæld og behov for udenlandsk finansiering i en overgangsperiode — at regeringen i maj d. å. henvendte sig til Den internationale Bank om et lån.

Når man ikke straks gik til kapitalmarkedet og optog et obligationslån, således som det var det normale før krigen, står det i forbindelse med de strukturelle forskydninger i kapitalmarkederne i efterkrigsperioden. I 20erne og 30erne optog staten obligationslån i Sverige, England, Holland, Schweiz og USA. Af disse markeder var, da man i vinteren 1957-58 overvejede lånemulighederne, kun det amerikanske tilgængeligt. Af rentemæssige grunde og af hensyn til den betydelige internationale tillid til og respekt for Den internationale Bank besluttede man sig til først at foretage en henvendelse til Banken.

Bortset fra de såkaldte genopbygningslån, der bl. a. også blev ydet til Danmark kort efter krigsafslutningen, har Bankens långivning været og er fortsat knyttet til finansieringen af konkrete investeringer af væsentlig betydning for det låntagende lands økonomi og svarer som hovedregel til den del af de pågældende investeringsudgifter, som afholdes i udenlandsk valuta.

Låneandragendet, der omfattede lån til finansiering af kraftværksudvidelser og anskaffelse af diesellokomotiver til DSB således som beskrevet i bemærkningerne til nærværende lovforslag, blev afgivet til Den internationale Bank den 23. maj d. å., og nogle uger senere svarede Banken, at den i løbet af efteråret ville sende en mission til Danmark for at gennemgå projekterne og undersøge Danmarks økonomiske situation, og at den under hensyn til Danmarks høje kreditværdighed kun ville overveje långiv-